

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 9Cdo/368/2021                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 6119335935                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 30.01.2023                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Martin Holíč             |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2023:6119335935.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpenej advokátskou kanceláriou Remedium Legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Marek Baraník, proti žalovanej Y. U., bývajúcej v E., Š.. U. XXX/XX, o zaplatenie 12.745,21 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 7Csp/108/2019, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 15. júla 2021 sp. zn. 6CoCsp/21/2021, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 15. júla 2021 sp. zn. 6CoCsp/21/2021 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 21. januára 2021 č. k. 7Csp/108/2019-199 žalobu zamietol a žalovanej právo na náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že zmluva o úvere zo dňa 26. augusta 2015 č. 1536002337 uzatvorená medzi právnu predchodkyňou žalobkyne a žalovanou je zmluvou spotrebiteľskou, na ktorú je potrebné aplikovať ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), ako aj ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka o ochrane spotrebiteľa. Po preskúmaní zmluvy dospel súd prvej inštancie k záveru, že obsahuje predpísané náležitosti a k postúpeniu pohľadávky zo zmluvy o úvere na žalobkyňu došlo v súlade s podmienkami ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. zákon o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o bankách“). Z predložených listinných dôkazov súd prvej inštancie zistil, že pôvodný veriteľ pristúpil k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru dňa 26. septembra 2016 po upozornení žalovanej ako spotrebiteľa (dňa 31. augusta 2016) na vykonanie práva dodávateľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka. Podmienky zosplatnenia úveru v zmysle ustanovení § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka (t.j. omeškanie dlžníka (žalovanej) s úhradou splátky, u ktorej omeškanie trvalo viac ako tri mesiace) však boli splnené až vo vzťahu k splátkam splatným dňa 25. apríla 2016, dňa 25. mája 2016. V poradí prvou splátkou, z dôvodu neuhradenia ktorej mohlo dôjsť k zosplatneniu úveru, tak bola splátka splatná dňa 25. apríla 2016. Dňom 26. apríla 2016 tak začala plynúť premľacia doba pre splatnosť celého zvyšku dlhu žalovanej, ktorá uplynula dňa 26. apríla 2019. Pôvodný veriteľ svoje právo

na zaplataenie zosplatneného dlhu žalovanej z úveru uplatnil až žalobou podanou dňa 22. júla 2019, teda po uplynutí premľacej doby. Vo vzťahu k právnemu záveru týkajúcemu sa plynutia premľacej doby a aplikácii ustanovenia § 103 veta druhá Občianskeho zákonníka, súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 19Co 216/2018, 27Co 121/2019 a 5Co 148/2019. Preto súd žalobu z dôvodu premľania uplatneného nároku v celom rozsahu zamietol. Žalobu v časti úrokov z omeškania ako aj vyčísleného úroku z omeškania od momentu zosplatnenia do vykonania poslednej úhrady zamietol z rovnakého dôvodu, nakoľko podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka sú príslušenstvom pohľadávky a znášajú jej osud. Vo vzťahu k žalobe o zaplataenie sumy 809,56 eur (súčet dlžného zmluvného úroku a zákonného úroku z omeškania uplatňovaného od momentu poskytnutia úveru do momentu vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru) uviedol, že síce v zmysle ustálenej judikatúry nemusí byť súčasťou zmluvy presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, avšak pre účely rozhodnutia o tejto časti žaloby bolo potrebné, aby žalobkyňa preukázala rozpis amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach; samostatne vo väzbe na istinu a úrok. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal, pretože jej žiadne nevznikli (§ 255 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne a o návrhu na prerušenie konania rozsudkom z 15. júla 2021 sp. zn. 6CoCsp/21/2021 rozhodol tak, že návrh žalobkyne na prerušenie konania zamietol (výrok I) a potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (výrok II), žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok III), § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP). Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že uplatnený žalobný nárok je premľaný a preto rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 387 ods. 1, 2 CSP), pričom si osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia a v celom rozsahu naň poukázal. Ďalej uviedol, že z ustanovení § 103, § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka vyplýva, že premľacia doba v prípade spotrebiteľského úveru, začína plynúť odo dňa splatnosti splátky, pre ktorú došlo k uplatneniu práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka, t.j. splátky, pre ktorú došlo k zosplatneniu celého dlhu. Právny predchodca žalobkyne zosplatnil úver výzvou zo dňa 26. septembra 2016 a keďže z obsahu výzvy nebolo možné zistiť, pre ktorú splátku veriteľ pristúpil k zosplatneniu, treba vychádzať z toho, že veriteľ mohol pristúpiť k zosplatneniu len vo vzťahu k tej splátke, pri ktorej boli splnené podmienky podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a touto splátkou bola splátka splatná dňa 25. apríla 2016. Premľacia doba tak mohla začať plynúť od splatnosti splátky splatnej dňa 25. apríla 2016 a uplynula dňom 25. apríla 2019. V danom prípade ide o plynutie premľacej doby a nie lehoty, preto táto začína plynúť už rozhodujúcim dňom. K odvolacím námietkam uviedol odvolací súd, že síce ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka umožňuje veriteľovi, ak ide o plnenie v splátkach, žiadať o zaplataenie celej pohľadávky najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Uvedené ustanovenie je však všeobecné a v prípade spotrebiteľskej zmluvy je jeho aplikácia vylúčená ustanovením § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na iné rozhodnutia krajských súdov v obdobných veciach, tieto nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, preto na ne nebolo možné prihliadať. Pre identifikáciu splátky, pre ktorú sa stal splatný celý dlh, je preto potrebné vychádzať z ustanovenia § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka, nie izolovanie výlučne len z ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom k tomu, že ustanovenie § 103 druhá veta Občianskeho zákonníka hovorí jednoznačne o začiatku plynutia premľacej doby pre celý zročný dlh a vyhlásenie celého dlhu za splatný nastalo pre omeškanie konkrétnej splátky, ide o takú zmenu záväzku, ktorá je podľa názoru odvolacieho súdu účinná vo vzťahu ku všetkým nasledujúcim splátkam a preto je ďalšie posudzovanie premľacej doby vo vzťahu k jednotlivým splátkam, ktorých splatnosť by prichádzala do úvahy po splátke, v dôsledku nespĺnenia ktorej došlo k zosplatneniu celého dlhu, v zmysle prvej vety § 103 Občianskeho zákonníka, nepoužiteľné. K námietke nezákonného skrátenia premľacej doby súdom odvolací súd uviedol, že právne normy vykladal súd prvej inštancie v súlade s ochranným účelom noriem spotrebiteľského práva. Pričom už zo samotnej konštrukcie ustanovení druhej vety § 103 a § 565 Občianskeho zákonníka je zrejmá a zákonná možnosť, že premľacia doba začne plynúť skôr, než vôbec veriteľ uplatní svoje právo na zaplataenie celej pohľadávky pre nespĺnenie niektorej splátky, t.j. spätne. Uvedená právna úprava je pritom veriteľovi známa a je v súlade so zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“, aby sa zaujímal o svoje práva a uplatňoval ich včas a s dostatočnou starostlivosťou. Návrh žalobkyne na prerušenie konania v zmysle § 162 ods. 1 písm. b) CSP pre rozpor

ustanovenia § 54a Občianskeho zákonníka s ústavou nepovažoval odvolací súd za dôvodný, nakoľko uvedené ustanovenie nemalo vplyv na právne posúdenie premĺčania v prejednávacom spore a tiež s poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. mája 2021 sp.zn. PL. ÚS 5/2021, ktorým bol obdobný návrh Okresného súdu Martin odmietnutý. O trovách odvolacieho konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP pre porušenie práva na spravodlivý proces a podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP pre nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Namietala, že odvolací súd ako aj súd prvej inštancie jej znemožnili uskutočňovať jej patriace procesné práva tým, že odôvodnenie ich rozhodnutí je nepreskúmateľné. Z odôvodnení rozhodnutí nie je možné zistiť, ako sa súdy vysporiadali so skutočnosťou, že v súlade s ustanovením § 103 veta prvá Občianskeho zákonníka boli splátky úveru splatné dňa 25. júla 2016 do 25. septembra 2016 uplatnené pred uplynutím premĺčacej doby; ďalej s ohľadom na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru boli uplatnené včas splátky úveru splatné od 25. októbra 2016 do konečnej splatnosti úveru a tiež nie je zrejmé, ako mohol právny predchodca žalobkyne vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 25. apríla 2016, keď zákonodarca takýto postup priamo vylúčil v ustanovení § 565 Občianskeho zákonníka, ktoré súdy síce citovali vo svojich rozhodnutiach, avšak ich na prejednávanú vec neaplikovali. Dovolateľka tiež poukázala na nejednotnosť rozhodovania súdov v otázke počiatku plynutia premĺčacej doby v obdobných prípadoch, ktorú skutočnosť namietala už v odvolaní, pričom súdy sa v odôvodneniach svojich rozhodnutí s týmto argumentom riadne nevysporiadali. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP odôvodnila tým, že odvolací súd nesprávne vyložil ustanovenia § 53 ods. 9, § 103 a § 565 Občianskeho zákonníka a zaujal vo veci nesprávny právny záver, že uplatnený žalobný nárok je premĺčaný. Právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, formulovala nasledovne: „pre nesplnenie, ktorej splátky je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ“, a „je nesplnenou splátkou na účely plynutia premĺčania v zmysle druhej vety ustanovenia § 103 Občianskeho zákonníka v spore zo spotrebiteľskej zmluvy v prípadoch, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach a došlo k uplatneniu práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, splátka, ktorá v súlade s § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka bezprostredne predchádza uplatneniu tohto práva, alebo iná splátka,.. Za nesprávnu označila úvahu odvolacieho súdu, že ak dôjde k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru podľa ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka, potom v zmysle § 103 Občianskeho zákonníka začína plynúť premĺčacia doba pre všetky splátky úveru splatné do budúca od splátky úveru, ktorá predchádza vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru (resp. upozorneniu veriteľa smerom k dlžníkovi na možnosť uplatnenia tohto práva) po dobu 3 mesiacov. Bola toho názoru, že ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka je kogentným ustanovením, v zmysle ktorého oprávnenie veriteľa vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky spôsobuje zánik tohto práva veriteľa. Výklad cit. ustanovenia súdmi v spore, že k uplatneniu práva došlo nesplnením splátky splatnej dňa 25. apríla 2016, t.j. splátky predchádzajúcej upozorneniu na možnosť uplatnenia práva podľa § 565 po dobu troch mesiacov, je v rozpore s jeho znením. Ak preto veriteľ využil právo podľa § 565 podaním zo dňa 26. septembra 2016, nemohol podľa platných právnych predpisov toto právo využiť pre nesplnenie inej splátky, než splátky splatnej dňa 25. septembra 2016, pričom táto splátka je zároveň splátkou podľa § 103 Občianskeho zákonníka, od ktorej plynie premĺčacia doba pre všetky splátky, ktoré sa stali splatnými uvedeným úkonom veriteľa. Zároveň pre všetky splátky, ktoré predchádzali vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru, tak v súlade s § 103 Občianskeho zákonníka plynie samostatná trojročná premĺčacia doba. Žalobkyňa ďalej poukázala na skutočnosť, že veriteľ nemusí po upozornení na možnosť zosplatenia využiť toto svoje právo okamžite a môže si ďalej od dlžníka uplatňovať len tie splátky, ktorých splatnosť už nastala. Prijatím výkladu súdov nižších inštancií by tak došlo k neúmernému skráteniu premĺčacej doby, resp. k situácii, kedy by si sám veriteľ využitím práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka mohol spôsobiť premĺčanie svojej pohľadávky. Ak by zákonodarca mal v úmysle skrátiť v prípade vyhlásenia mimoriadnej splatnosti spotrebiteľského úveru premĺčaciu dobu, potom by to pretavil do znenia ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a výslovne uviedol, že druhá veta ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka sa v prípade spotrebiteľského úveru nepoužíje. Keďže to tak neurobil, je zrejmé, že jeho úmyslom bolo zachovanie princípu, že vyhlásiť mimoriadnu

splatnosť pre nesplnenie niektorej zo splátok je možné len do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky úveru - v spotrebiteľských sporoch so súčasným upozornením na jeho uplatnenie a zachovaním 3-mesačného omeškania. Výklad aplikovaný súdmi nižších inštancií by v praxi znamenal, že niektoré splátky splatné pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti neboli v prejednávacom prípade premlčané (splátka splatná dňa 25. júla, 25. augusta a 25. septembra 2016). Zároveň zostatok dlhu, t.j. splátky splatné od 25. septembra 2016 do 25. augusta 2024, by už v ten istý moment bol premlčaný, nakoľko by plynutie premlčacej doby splátok bolo posunuté o tri mesiace pozadu a splátka splatná 25. augusta 2016 by sa premlčala neskôr, ako posledná splátka úveru, čo považovala žalobkyňa za absurdné. Žalobkyňa označila viaceré rozhodnutia krajských súdov v obdobných veciach, ktoré aplikovali vo veci protichodný výklad dotknutých ustanovení než sudy nižšej inštancie v prejednávacom spore. Z týchto dôvodov navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila trovy dovolacieho konania.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné ale aj dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek hľadísk (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 7Cdo/312/2018, 8Cdo/67/2017).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

9. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada

zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

10. Dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, námietkou nepreskúmateľnosti a zmätočnosti odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšieho stupňa.

11. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10, 9 Cdo 248/2021) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že by súdy nižšej inštancie svoje rozhodnutia odôvodnili spôsobom, ktorým by založili procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z odôvodnenia rozhodnutia je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil a zaoberal sa všetkými podstatnými odvolacími argumentami strán.

14. Z obsahu dovolania je celkom zrejmé, že žalobkyňa sa svojou argumentáciou existencie vady zmätočnosti snaží spochybniť právne posúdenie sporu odvolacím súdom (rovnaké námietky uvádza aj pri nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom podľa § 421 ods. 1 CSP), ktorá však aj v prípade jej opodstatnenosti by mala za následok nanajvýš vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, vid' konštantnú judikatúru najvyššieho súdu (R 24/2017, 9Cdo/248/2021, 9Cdo 265/2021).

15. Z týchto dôvodov najvyšší súd dospel k záveru, že žalobkyňa nedôvodne argumentovala, že rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený. Len sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP. Do práva na spravodlivý proces totiž nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

16. Vzhľadom na uvedené odvolací súd uzatvára, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie v tejto časti procesne neprípustné.

17. Dovolateľka namietala aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

18. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

20. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava odvolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

21. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že má ísť o otázku riešenú odvolacím súdom a to buď o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), alebo o procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

22. Predmetom odvolacieho prieskumu bolo posúdenie dôvodnosti uplatneného odvolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) C.s.p. s vymedzením právnej otázky dovolateľky 1/ pre nesplnenie ktorej splátky je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ a 2/ je nesplnenou splátkou na účely plynutia premĺčania v zmysle druhej vety ustanovenia § 103 Občianskeho zákonníka v spore zo spotrebiteľskej zmluvy v prípadoch, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach a došlo k uplatneniu práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, splátka, ktorá v súlade s § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka bezprostredne predchádza uplatneniu tohto práva, alebo iná splátka.

23. Dovolací súd má zato, že žalobkyňa zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzila právnú otázku, riešenie ktorej bolo pre rozhodnutie odvolacieho súdu kľúčové. Právne účinky dovolania nastávajú podaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Prípustnosť dovolania treba preto posudzovať podľa stavu v čase jeho podania. V posudzovanej veci žalobkyňa v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom zadefinovala relevantnú právnú otázku, ktorá v čase rozhodovania odvolacieho súdu (15. júla 2021) a ani v čase podania dovolania (15. októbra 2021) nebola dovolacím súdom vyriešená. Najvyšší súd predmetnú otázku riešil, a to v rozhodnutiach (až) z 29. novembra 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2020, z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/224/2021, z 15. decembra 2022 sp.zn. 4Cdo/132/2021.

24. Počiatok premĺčacej doby súdy nižších inštancií v posudzovanej veci ustálili za použitia ustanovenia § 103 v spojení s § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak, že premĺčacia doba nároku žalobcu začala plynúť odo dňa zročnosti tej splátky, pre ktorú k zosplateniu došlo, ktorá zosplatenie vyvolala, a to splátky zročnej 25.04.2016, s ktorou bola v čase vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru žalovaná v omeškaní.

25. V rozhodnutí sp.zn. 4Cdo/132/2021 dospel dovolací súd k nasledovným záverom:

19. Objektívny právny stav je taký, že v prípade spotrebiteľskej zmluvy má dodávateľ podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka povinnosť čakať s využitím práva na predčasné zosplatenie pohľadávky (§ 565 Občianskeho zákonníka) ešte tri mesiace od omeškania so zaplatením splátky a 15 a viac dní od upozornenia, ale premĺčacia doba sa začína počítať odo dňa zročnosti tejto omeškanej splátky (§ 103

druhá veta Občianskeho zákonníka). Kým ustanovenie § 103 Občianskeho zákonníka reguluje začiatok plynutia premlčacej doby a nie jej dĺžku, ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka obmedzuje právo veriteľa žiadať o zaplatenie celej pohľadávky podľa § 565 Občianskeho zákonníka.

20. Povedané inými slovami z ustanovenia § 103 Občianskeho zákonníka vyplýva, že premlčacia doba začína plynúť spätne od splatnosti omeškanej splátky, čo má oporu v právnej logike, keďže je nesporné, že veriteľ môže svoje právo (požadovať okamžité splnenie celého dlhu) vykonať už na druhý deň po splatnosti splátky, pre ktorej nesplnenie bol dlh zosplatený. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch. Tam podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka vo všeobecnosti začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Až vtedy sa môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvý krát (§ 101 Občianskeho zákonníka). Veriteľovi ale tým pádom zostanú na uplatnenie svojho práva na súde menej ako celé tri roky všeobecnej premlčacej doby (§ 101 Občianskeho zákonníka).

21. Na podklade tejto argumentácie dovolateľ založil aj svoje námietky, že súdy nižších inštancií reštriktívnou aplikáciou § 103 Občianskeho zákonníka fakticky skrátili zákonom stanovenú trojročnú premlčaciu dobu o tri mesiace, čo v spotrebiteľských vzťahoch pri aplikácii právnej úpravy premlčania podľa § 103 Občianskeho zákonníka znamená skrátenie premlčacej doby o tri mesiace v neprospech veriteľa. Východisko videl v tom, že pri aplikácii osobitného ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských vzťahoch bude vylúčené uplatnenie pravidla podľa druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka; v dôsledku toho sa pri premlčaní práva dodávateľa na zaplatenie celej pohľadávky pri strate výhody splátok (§ 565 Občianskeho zákonníka) začiatok plynutia premlčacej doby bude spravovať všeobecným ustanovením § 101 Občianskeho zákonníka.

22. V súvislosti s riešením takto nastolenej dovolacej otázky žalobcu, bolo na najvyššom súde, aby dôsledne zvážil prípadnú teleologickú redukciu aplikovateľnosti ustanovenia § 103 veta druhá, t. j. vyňatie predmetného zákonného ustanovenia na prípady spotrebiteľských vzťahov, na ktoré sa vzťahuje § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

22.2. Kladným zhodnotením premisy, že pri nevylúčení uplatnenia pravidla podľa druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka premlčanie plynie pred samotnou actio nata, t. j. ešte pred okamihom, kedy sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, dovolací súd dospel k záveru, že je neprípustné, aby ktorémukoľvek veriteľovi plynula premlčacia doba v čase, keď ešte nemôže svoje právo uplatniť žalobou na súde.

22.3. Všeobecne prijímaná zhoda na neprípustnosti plynutia premlčacej doby pred samotnou actio nata vylučuje, aby práve v spotrebiteľských vzťahoch platila opačná logika, ktorá legitimizuje spätný začiatok plynutia premlčacej doby podľa § 103 Občianskeho zákonníka; na uvedenom základe dochádza podľa dovolacieho súdu k tzv. skrytej medzere v zákone, čo v konkrétnom prípade znamená, že jazykový význam ustanovenia § 103 Občianskeho zákonníka je širší, než si to vyžaduje jeho teleologické pozadie a vo svojich dôsledkoch vyjadruje naliehavú potrebu prijatia pravidla, v zmysle ktorého ustanovenie § 103 Občianskeho zákonníka sa neuplatní v prípadoch, na ktoré dopadá § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

23. Opačný prístup by podľa názoru dovolacieho súdu znamenal zásadné porušenie ústavného princípu právnej istoty a predvídateľnosti práva, ale aj porušenie princípu racionálnosti a vnútornej bezrozpornosti všeobecne záväzných noriem v materiálnom právnom štáte; veriteľ by mal na uplatnenie svojho práva na súde menej ako tri roky, čo je v rozpore s ustanovením § 101 Občianskeho zákonníka (premlčacia doba je trojročná). Najvyšší súd samozrejme pripúšťa, že je výsostným právom zákonodarcu svojimi aktami zvrchovanej moci stanoviť pre jednotlivé prípady aj kratšiu premlčaciu dobu. Avšak zo zmyslu a účelu tak § 103 Občianskeho zákonníka (zmyslom je regulácia začiatku premlčacej doby, nie jej dĺžky) ako aj § 53 ods. 9 (jeho zmyslom je obmedzenie práva podľa § 565), nemožno takýto zámer zákonodarcu vyvodieť.

24. Preto také hodnotenie nastolenej dovolacej otázky, ktoré vychádza z ústavného princípu právnej istoty, predvídateľnosti práva, ale aj z racionálnosti a vnútornej bezrozpornosti (konzistentnosti) všeobecne záväzných noriem v materiálnom právnom štáte, legitimizuje vec prejednávajúci senát na prijatie takého právneho záveru, v zmysle ktorého aplikácia osobitného ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských vzťahoch vylučuje uplatnenie pravidla podľa druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka a pri premlčaní práva dodávateľa na zaplatenie celej pohľadávky, sa pri strate výhody splátok (§ 565 Občianskeho zákonníka) spravuje začiatok plynutia premlčacej lehoty všeobecným ustanovením § 101 Občianskeho zákonníka.

26. Dovolací súd zhodne s vyššie uvedeným právnym názorom konštatuje, že aplikácia osobitného ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských vzťahoch vylučuje uplatnenie pravidla podľa druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka. Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, pri premlčaní práva dodávateľa na zaplatenie celej pohľadávky pri strate výhody splátok (§ 565 Občianskeho zákonníka) sa začiatok plynutia premlčacej doby spravuje všeobecným ustanovením § 101 Občianskeho zákonníka. Veriteľ sa môže po prvý raz domáhať svojho práva na súde prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na zosplatenie). Práve tento deň je teda najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), čo v danom kontexte znamená, že tento deň je aj začiatkom premlčacej doby práva požadovať splnenie celého dlhu, čím sa naplní i zámer zákonodarcu, aby premlčacia doba pri zosplatení celého dlhu nezávisela od vôle veriteľa (§ 103 Občianskeho zákonníka) (por. 7Cdo/268/2020).

27. V posudzovanej veci, ak k zosplateniu dlhu došlo na základe splátky splatnej 25.04.2016, 3-mesačná doba omeškania so splnením tejto splátky plynula od 26.04.2016 do 26.07.2016, a tak najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz, bol nasledujúci deň po uplynutí tejto 3-mesačnej doby, t.j. deň 27.07.2016. Preto keď žaloba bola podaná na súd 22.07.2019, bola podaná počas plynutia zákonnej trojročnej premlčacej doby (§ 101 Občianskeho zákonníka). Ak odvolací súd založil svoje rozhodnutie v tejto otázke na inom právnom názore, ktorým aproboval posúdenie počiatku premlčacej doby za použitia ustanovenia § 103 Občianskeho zákonníka, treba mať za to, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

28. Dovolací súd na uvedenom základe dospel k záveru, že dovolanie na základe dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

29. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

30. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.